

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรม ฟังสังขธรรม สังขธรรมเป็นสังจะความจริงนะ สังจะความจริงเป็นสังจะความจริง แล้วความจริง คนจะเข้าสู่ความจริงต้องเป็นคนจริง คนไม่จริงมันเหลวไหล

มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง เวลาคิด คิดอย่างหนึ่ง คิดนะ แต่เวลาพูดไม่กล้าพูดอย่างที่ตัวเองคิด เวลาทำอะไรแต่สะควกสบายใจ มันเลยทุกข์ยากไป ทุกข์ยากเพราะความคิดนั้นนะ ความคิดมันหลอกหลอนตัวเอง แล้วจะพูดออกไปก็ไม่ได้ เวลาจะทำก็ทำไม่ได้เองอย่างตนเอง คูสิ เพราะความคิดของตนมันทำให้เราทุกข์เรายาก

ถ้าเราทุกข์เรายากขึ้นมา เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา ให้หยุดความคิด หยุดความคิดก็จะหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเวลาปฏิบัติขึ้นมาก็หยุดไม่ได้ พอหยุดไม่ได้ขึ้นมาเพราะอะไร เพราะว่าไปดูความคิดๆ แรงเรารู้มันไม่ได้ไง

จิตนี้เหมือนช้างสารที่ตกมัน เวลามันคิดสิ่งใดมันจูดกระซากลากไปหมด แล้วเราจะเอาอะไรไปสู้กับมัน มีแต่เอาดอกไม้ธูปเทียนไปบูชามันนะ ยอมจำนนกับความคิดของตน ยอมจำนนกับกิเลสของตน แล้วให้กิเลสของตนลากไปๆ ใจ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านบอกให้หยุดความคิดๆ ตัวเองก็จะไปหยุดความคิด เอาอะไรไปหยุดความคิดละ ก็ตามความคิดนั้นไป แล้วก็ไปสร้างความคิดใหม่ๆ ว่างๆ ว่างๆ ใจ ว่างๆ ใจ เพราะไม่มีสติปัญญาสามารถจะเอามันได้ไง นี่ไง มันก็เลยทุกข์เลยยากอยู่อย่างนั้นนะ ทุกข์ยากเพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากของตน

แต่เวลาทางวิทยาศาสตร์เขานะ ทุกข์เพราะเราขัดสน ทุกข์เพราะว่าเศรษฐกิจเราไม่ดี เราคนทุกข์คนจน เราก็มีความทุกข์ความยาก เวลามองกันเขามองตรงนี้ มองว่าเราทุกข์เราจน เราเป็นคนทุกข์คนยาก

คนจนผู้ยิ่งใหญ่ หลวงตามหาบัวนะ มีบริวาร ๘ หาเงินช่วยชาติเป็นหมื่นๆ ล้าน ทองคำ เป็นหลายสิบล้าน นี่คนจนผู้ยิ่งใหญ่ เวลาความเป็นอยู่ของท่านไม่เห็นต้องเดือดร้อนสิ่งใดเลย ด้วย สติด้วยธรรมของท่าน กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรม ด้วยอำนาจวาสนาของท่าน พุดสิ่งใดคนก็ เชื่อถือ พยายามช่วยเหลือชาติ ช่วยเหลือบ้านเมือง เวลาคนที่ทำคุณงามความดีเขาไม่ทำคุณงาม ความดีไปอวดใครหรอก

หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่า คูสิ เวลาหลวงตาท่านเล่าถึงหลวงปู่มั่น ถ้าพุดถึงทางโลกนะ เหมือนเศษมนุษย์ ไม่มีสิ่งใดอำนาจความสะดวกเลย อยู่แต่ในป่าในเขา อาศัยแต่ชาวบ้านคนทุกข์ คนจนในป่าในเขาที่เขาใส่บาตร เขามีแต่ข้าวเปล่าๆ เท่านั้นนะ มันจะมีอะไรสุขอะไรสบายขึ้นมา ถ้าว่าจะแสวงหาความสุขทางโลก ไม่มีสิ่งใดเป็นความสุขเลย แต่ถ้าเป็นทางธรรมๆ เศรษฐีธรรม เป็นอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่ ครอบเหนือกุศลโลกชาติ เนื้อ ๓ โลกชาติ

นั่นนะถ้าเป็นความสุข ความสุขที่ชำระกิเลสตัดหาคความทะยานอยากในหัวใจได้แล้ว มัน ประเสริฐเหลือเถิดอย่างนั้นนะ ถ้ามันประเสริฐเหลือเถิด มันจะทำความจริง คนต้องเป็นคนจริงใจ ถ้า คนจริงจะได้ความจริงใจ

เรามีแต่ความจอมปลอม คิดอย่างหนึ่ง พุดอย่างหนึ่ง เป็นสัตว์ประหลาด เวลาสัตว์ ประหลาดขึ้นมา เวลาจะปฏิบัติธรรมก็คิดอีกอย่างหนึ่ง คิดแต่กิเลสตัดหาคความทะยานอยาก ขึ้นมา คิดแต่อ้างธรรมะ อ้างธรรมะไง กิเลสบังเงาไง สึกขามามาก รู้มามาก รู้ทุกอย่าง แต่ไม่มี ข้อเท็จจริงอะไรเลย รู้ทุกเรื่อง แต่ไม่รู้ความคิดของตน ถ้าไม่รู้ความคิดของตน เห็นไหม

เราจะทำความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามีความจริงของเราขึ้นมา เราทำความจริงขึ้นมา ถ้า ความจริงขึ้นมา เรามีศีลจะมีความจริง เรามีศีล เวลาที่มีศีลขึ้นมาก็เป็นทุกข์เป็นยากขึ้นมา เวลาถือ ศีลลำบากลำบากไปหมดทั้งนั้นเลย ทั้งๆ ที่ยังไม่ทำอะไรเลย

ถ้าเราคิด เราคิดนี่เป็นมโนกรรม กรรมเกิดจากการกระทำ มโนกรรม มโนกรรมมันดอก ย้ำๆ พอดอกย้าขึ้นมาจนเป็นจริตเป็นนิสัย เวลาที่มีความคิดที่ดีขึ้นมา มีคุณธรรมขึ้นมา เราคิดอย่าง นี้ไม่ได้ เราคิดอย่างนี้มันคิดใฝ่ต่ำ มนุสสตีรจนาโน คิดแบบสัตว์ มนุสสเทโว คิดแบบเทวดา มนุสสเทโว มนุษย์นี้แหละยิ่งใหญ่มากกว่าเทวดาอีก เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของ เราเทศนาว่าการ เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์

เทวดา อินทร์ พรหมที่ไหนจะมาฟังเทศน์มนุษย์ มนุษย์ที่ไหนจะยิ่งใหญ่กว่าเทวดา มนุษย์ที่มีคุณธรรมไง มนุษย์ที่มีสัจจะความจริงนี่ไง ถ้ามนุษย์ที่มีสัจจะความจริง ความจริงมาจากไหน ละ มาจากไหน มันต้องมาจากใจไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาเป็นจริงๆ ในหัวใจแล้ว มันสติวินัย มันจะคิดสิ่งใด เหมือนหลวงตาท่านพูดเลย ความคิด เวลาจะคิดสิ่งใดขึ้นมา เหมือนไปแบกไปหาม

ไอ้เราคิดเพลิน คิดจนเคยตัว แต่คนที่เขามีสติปัญญาเขาคิดอะไรเหมือนกับจะไปแบกไปหาม ถ้าไปแบกไปหาม ถ้าเป็นของหนัก เราจะทำความผิด เห็นไหม เราไปแบกหามซุงทั้งท่อน แล้วซุงทั้งท่อนนี้ความคิดอันหนึ่ง มันจะคิดทำอย่างนั้นไหม มันจะคิดอะไรที่มันลุดกระชากลากไปไหม แต่ถ้าเราไม่ทันมันๆ มันลุดกระชากเราไปหมดเลย

แต่เวลาคนที่เขาเท่าทันมันหมดแล้ว เขาปราบปรามกิเลสตัดหาความทะยานอยาก สังโยชน์เครื่องร้อยรัด มันไม่ร้อยรัดแล้ว ความคิดเป็นความคิด จิตเป็นจิต ต่างอันต่างจริงต่อกัน ความคิดก็เป็นความจริงอันหนึ่ง เป็นความจริงอันหนึ่ง แต่มันต้องอาศัยธาตุรู้ อาศัยผู้รู้เกิดบนธาตุรู้ นั่น ธาตุรู้ นั่น ด้วยคุณธรรมในสัจจะความจริงอันนั้น ก็เป็นความจริงอันหนึ่ง ความจริงกับความจริงอยู่ด้วยกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่ใช่สัตว์ประหลาด

สัตว์ประหลาดคิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง เพราะสังโยชน์ร้อยรัดไปรัดมันไว้ มันไม่รู้จักความเป็นจริงอันนั้น แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาแล้ว มันมีนอกมีใน ความนอก ความนอกเป็นความทุกข์ข้างนอกนี้ เวลาความนอกขึ้นมา เราทุกข์เพราะเราเป็นคนทุกข์คนจน

เวลาคนจนผู้ยิ่งใหญ่ เขาคนจน คนที่เขามีศีลมีธรรมอยู่ในป่าในเขาของเขา คุณติ ฆราวาสธรรมนี้แหละถือศีล ๘ ขึ้นมา ถ้าเขามีสติมีปัญญาของเขา เขาได้มีสติปัญญาควบคุมดูแลจิตใจของเขา เขารักษาน้ำใจของเขา เขาก็มีความสุขของเขา เขาพอใจในความเป็นอยู่ของเขา เขามีความสุขของเขา ความสุขเพราะมันพอใจในความสุขอันนั้นไง มันไม่ต้องให้กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันลากจูงไปไง นี่ถ้ามันไม่ลากจูงไป

ความคิดแบบนอกๆ ความคิดข้างนอกส่งออกไป เวลาใครจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็ปฏิบัติแล้วมันจะมีฤทธิ์มีเดช นั่นอกัญญา มันอยู่นอกนูน่นะ มันไม่เข้ามาในใจเลย ถ้ามันเข้ามาในใจมันต้องทำความสงบของใจก่อน ถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้ว ภายในๆ ภายนอก ภายใน คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ท่านอยู่ในป่าในเขา พระชุกคั่นะ มีผ้า ๓ ผืน หน้าหนาวมันหนาวขนาดไหน มันหนาวกว่านี้เยอะ อยู่ในป่าในเขานี้แหละ น้ำค้างนี่แฉะหมดเลย ตื่นเข้ามาเสียงเปาะเปาะๆ เลย นี่ น้ำค้างมันลง ใบไม้ที่นี่น้ำหยดเลย มุ้งเปียกหมด แล้วคุณติ กลางคืนมันจะหนาวขนาดไหน ถ้ารับรู้อยู่นหนาวตายเลย

พุทธโธฯ เวลาจิตสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามามันปล่อยหมด เข้าสู่สมาธิ ลัก แต่ว่า ปล่อยไว้หมดเลย เห็นไหม ของเรา ถ้าเป็นเรานะ ตาย โอ๊ย! ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่มีใครมาดูแลเลย โอ้โฮ! ทุกข์เลย มันพาล มันพาลมันจะไปหาเรื่องกับเขา ทั้งที่เราตั้งใจของเราใช้ไหม เราตั้งใจของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา บวชมาเพื่อค้นหาสัจจะความจริง ถ้าค้นหาความจริงขึ้นมา ถ้าอยู่ในสังคม สังคมมันก็พึ่งพาอาศัยกัน ต่างคนต่างจะพึ่งพาอาศัยกัน ต่างคนต่างช่วยเหลือเอื้องานกัน มันก็พึ่งแต่คนอื่น พึ่งคนอื่นมันไปพึ่งข้างนอกใช้ไหม เราต้องหลีกเร้นจากสังคม เราเข้าไปหาที่วิเวกเป็นสัปปายะ เป็นที่ค้นคว้าหาใจของตนใช้ไหม ถ้าเราค้นคว้าหาหัวใจ เราเป็นผู้เจตนา เป็นผู้ค้นคว้า เป็นผู้ตั้งใจมาเอง เราตั้งใจมาเอง ตั้งใจมาเพื่ออะไร เพื่อค้นหาหัวใจของตน ถ้าค้นหาหัวใจของตน ถ้าถึงเวลาแล้ว ถ้ามีบุญกุศล ถ้าอากาศมันปลอดโปร่ง อากาศดี ที่นี้บรรยากาศดีมาก โอ้โฮ! อากาศเบา หายใจคล่องตัวมาก

นั่นมันก็เป็นฤดูกาล ฤดูกาล เห็นไหม เวลาพระที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เวลาเขาไปหาเขาไปหาที่อากาศไม่อับ อากาศที่ปลอดโปร่ง อากาศที่ดี แต่เวลาฤดูกาลของมัน มันเข้าสู่หน้าหนาวมันก็หนาวเหน็บ มันเป็นเรื่องธรรมดา เราแสวงหาที่อย่างนี้เพื่อมาค้นหาหัวใจของตนใช้ไหม เวลาใจของตน ถ้ามันพอใจๆ มันก็พอใจใช้ไหม เวลามันไปเจออากาศหนาวขึ้นมา มันไม่พอใจมันก็คืนรน ถ้ามันคืนรน แล้วใครเป็นคนแสวงหาล่ะ จะไปโทษใคร

“ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่มีใครดูแลเลย” นี่เวลากิเลสมันขึ้นมานะ ก็เอ็งหาเอง เราหาของเรา เราหาของเรา เราจะเอาชนะกิเลสของเรา เราไม่ต้องการให้ใครมาเกื้อกูลเกื้อหนุนหรือไม่ต้อง

ถ้าคนเกือหนุนอยู่ คูตี เวลาเราอยู่ไม่ได้ต้องหาคนค้าชู ไม้หลักปักจีควาย แล้วก็ค้ากันไป
ค้ากันมา ก็ค้ากันอยู่นั่นนะ ไม้โตมันสักที ใต้นี้มันต่างคนต่างหาเพื่อจะเป็นเสาหลัก ไม่ใช่ไม้
หลักปักจีควาย ถ้ามันจะเป็นเสาหลักขึ้นมามันต้องมีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันต้องมี
ความจริงใจ ถ้ามันจริงขึ้นมา ถ้าตัวมันจริง ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
ความจริง เป็นอริยสัจนะ สัจจะความจริงที่ยิ่งใหญ่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรม
วินัยนี้ไว้เราต่างคนต่างเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เรียกร่องสิทธิ์ๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ให้แก่บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก
อุบาสิกา แล้วเราก็มีสิทธิ์ไง ถ้าเรามีสิทธิ์ ทำไมเราไม่คั่นคว่าละ นี่ไง พินัยกรรมอยู่นี่ไง
พินัยกรรมอยู่นี่ เราคั่นหาทรัพย์สิ หาสมบัติสิ แล้วสมบัติอะไรมันจะเลิกกว่าธรรม สมบัติอะไร
มันจะเลิกกว่าธรรมะ ธรรมะที่มันมีอยู่ ความจริงนี้ แล้วทุกคนก็มีสิทธิเสรีภาพ ทุกคนทำได้
ทั้งนั้นนะ เคนจกรรมไม่เป็นหรือ นั่งสมาธิไม่ได้ใช่ไหม ไม่มีหัวใจหรือ ก็มีกันทุกคนทั้งนั้นนะ
แต่มันเหลวไหล สัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พุดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง

ถ้าเป็นความจริงๆ นะ เราต้องจริงของเราก่อน เราต้องมีสัจย์ก่อน คูตี เวลาครูบาอาจารย์
ของเราเวลาเข้าพรรษา อธิษฐานชุกฉัตร คำว่า “ชุกฉัตร” สัตว์ในสัตว์ใจ สัตว์ ๒๒๗ เวลาบวช
สมบูรณ์แบบแล้ว แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราตั้งกติกาเรามากขึ้น พอตั้งขึ้นมา เอา
ความจริงให้มากขึ้น เอามากขึ้นแล้ว ความจริงอันนั้นอยู่ที่ไหน อันนั้นสัตว์ก็คือข้อห้าม ความจริง
สัตว์คือความปกติของใจ สัตว์ สัตว์คือมันคง ใจมันคง ใจไม่หวั่นไหว ใจไม่วอกแวก นั่นคือตัวสัตว์
แท้ ถ้าสัตว์แท้ ข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ ชุกฉัตรๆ ก็เป็นกติกา เป็นข้อห้าม
เป็นการควบคุมใจเรา ถ้าใจเรา ใจเราต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นความจริงขึ้นมา เวลาเป็นจริง
ขึ้นมา มันต้องคั่นคว่า ต้องหาความจริง ความจริงอันนี้เข้ามาส่งเสริม เข้ามาเกื้อกูลกัน ความ
เกื้อกูลในหัวใจนี้เพื่อรักษาหัวใจของเรา นี่ถ้ามันเป็นจริงมันเป็นจริงอย่างนี้ ถ้ามันมีสัจย์

เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน ท่านบอกเลย เวลาเข้าพรรษานะ ทั้งๆ ที่หลวงปู่มัน
เข้าหาท่านได้ยากมากนะ คนที่จะเข้าไปหาหลวงปู่มันได้ต้องเป็นคนจริง คนตั้งใจจริง พอขนาด
คนตั้งใจจริงนะ หลวงตาท่านตั้งกติกาของท่านที่วัดป่าบ้านตาดกับลูกศิษย์ลูกหาทั้งหมด ท่าน
บอกว่า ถ้าเป็นลูกศิษย์เราต้องถือธุดงค์ ถ้าไม่ถือธุดงค์ไม่ใช่ลูกศิษย์ของเรา

เหตุผลของท่าน ท่านบอกว่า ชุติงควัตรมันมีอยู่ในตำรา ต่อไปแล้วมันก็จะเหลือแต่ตำรา มันไม่มีอยู่จริงในการกระทำ ฉะนั้น เราต้องกระทำไว้ กระทำไว้ให้เป็นแบบอย่างกับอนุชนรุ่นหลัง นี่คือการเห็นของท่านนะ แต่จริงๆ ลึกลับแล้วท่านมีความพึงใจมา ความพึงใจมา ท่านเล่าให้ฟังเองว่า สมัยอยู่กับหลวงปู่มัน คนที่จะเข้าไปหาหลวงปู่มันมีแต่คนที่จริงจัง คนที่มันคงเท่านั้นนะ แล้วเวลาก่อนเข้าพรรษา ทุกคนก็อธิษฐานพรรษา อธิษฐานชุติงควัตรกัน แล้วพอไปสัก ๕ วัน ๗ วัน เลิกไปๆ ลืมเลวไปทั้งนั้นเลย

ท่านถึงได้พูด ท่านเล่าให้ฟังเป็นประจำนะว่าท่านสนิทคุ้นเคยกับหลวงปู่หล้า ภูจ้อก้อ ท่านสั่งหลวงปู่หล้าไว้ว่า เวลาจะเข้าหนองผือ กลับมาวัดมันจะเป็นทางสองแพร่งแล้วมาเจอกัน “หล้า ถ้ายังไม่เจอเรา อย่าเพิ่งเข้าวัดนะ ต้องเจอเราก่อน” นัดแนะกันมาเจอกันกลางทาง มีสิ่งใดเจือจานกัน เพราะไอ้พวกนั้นมันลืมเลว มันเลิกไปหมดแล้ว

นี่เวลาชุติงควัตรนะ อธิษฐานกันเกือบทั้งวัดเลย สุดท้ายแล้วเหลือองค์สององค์อยู่ก่อนออกพรรษา นี่ไง ถ้าเป็นความจริง เป็นความจริงอย่างนี้ เห็นไหม หลวงตาท่านก็จริง หลวงปู่หล้าท่านก็จริง หลวงปู่หล้าท่านนะ ขนาดท่านบิณฑบาตมา อะไรที่มันชอบใจ เรานะ เราคนภูมิภาคใด ได้อาหารที่ถูกปากเพราะเราเคยคุ้นเคยกับอาหารนั้น มันก็อยากฉันเป็นเรื่องธรรมดา พออยากฉันเป็นเรื่องธรรมดา ท่านบอกว่า ถ้าอะไรอยากฉัน ท่านจับเขวียงเข้าป่า ท่านเอาออกจากบาตรนะ แล้วป่าเข้าป่า นี่คนที่เขาอยากได้ตามแต่กิเลสมันปรุงนะ ก็ยังสู้ไม่ไหว แต่นี่ท่านทำของท่านได้แล้ว ขนาดที่ได้มาแล้ว เป็นสิทธิความชอบธรรมแล้ว ท่านยังเอาเขวียงเข้าป่า

ไม่ใช่ดูถูกทานของเขานะ ไม่ใช่ทำลายทานของใคร ทานของเขา เขาได้ใส่บาตรแล้ว บุญกุศลของเขาสมบูรณ์แบบแล้ว พระที่บิณฑบาตมา บิณฑบาตมาเพื่อขบฉัน แต่การจะขบฉันนั้น ขบฉันเพื่อดำรงธาตุขันธ์ แต่ถ้ามันจะมีคุณธรรมมากขึ้น กิเลสตัดหาความทะยานอยากอยากกินก่อนใจ เวลาเราอยากกิน อะไรอยากกิน ยังไม่ได้กิน ปากยังไม่ได้กินเลย กิเลสมันกินก่อนแล้ว มันอยากนัก ปามันทิ้ง อันนี้ความคันคว้าหาหัวใจของตน พยายามตั้งกติกาคืนมาเพื่อปฏิบัติใจ

เวลาชุติงควัตร ชุติงควัตรมันเป็นศีลในศีล แต่ชุติงควัตรมันเป็นเครื่องขัดเกลา มันก็ยังเป็นข้อห้าม มันก็ยังเป็นกติกายู่วันยังค่ำนั้นแหละ แต่ถ้าเป็นจริงๆ มันต้องเป็นจริงโดยการกระทำของเรา ถ้าเป็นจริงๆ มันต้องมีสติปัญญาของเรา เวลาสติปัญญาขึ้นมา คิดค้นหาด้วยสติ ด้วยปัญญาจากภายนอก ภายใน

ภายนอก หนาวๆ หนาวๆ พุทโรฯ จนจิตมันหดเข้ามา หดเข้ามาจนอยู่ภายในนะ เอ๊ะ!
สงบนิ่ง มีความสุข อบอุ่นอยู่ภายในหัวใจ อากาศหนาวไม่เกี่ยว นี่ไง แต่เวลาเกิดปัญญาๆ ขึ้นมา
ปัญญาที่มันจะเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นจากภายใน นี่เกิดขึ้นจากภายใน ยังไม่ใช่เกิดภาวนามยปัญญา
อะไรเลยนะ ยังไม่ได้ภาวนา ยังไม่เกิดอริยสังขเลย

เกิดอริยสังขต้องทำจิตสงบเข้ามาก่อน จิตสงบแล้วไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง
เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นกิเลสของตนไง

ใครเคยเห็นกิเลสของตนบ้าง ใครเคยเห็นกิเลสตัวเองบ้าง เห็นแต่กิเลสคนอื่น อู้อู! คนนั้น
ก็ไม่ดี คนนี้ก็ไม่ได้ คนนั้นก็ไม่ได้ถูกต้อง คนนั้นทำอะไรผิดหมดเลย แต่ฉันนี่เทวดา คนอื่นผิดหมด
เลย กิเลสคนอื่นชี้ได้หมดเลย แต่ของตัวเองไม่เคยเห็น

นี่ไง ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงขึ้นมา นั่นไง คนที่จะละ
กิเลสได้มันต้องรู้จักกิเลสของมัน คนไข้จะรักษาโรคหายได้ต้องรู้ว่าตัวเองเป็นโรคอะไร แล้วกิน
ยาอะไร โรคมันถึงจะหาย

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสของเราเป็นอย่างไร แล้วเรามีความสงบระงับไหม เรามีสัมมาสมาธิ
ไหม เรามีภพ มีธาตุรู้ไหม ถ้ามีธาตุรู้นะ นี่สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

จิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตของเรามันเวียนว่ายตาย
เกิดในวัฏฏะ แล้วในชาติปัจจุบันนี้มันมาเกิดเป็นเรา จิตของเราปฏิสนธิจิต ไม่ใช่วิญญูณรับรู้
วิญญูณอายตนะ ไม่ใช่

ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญูณ ตัววิญญูณปฏิสนธิตัวนั้นนะ ถ้าจิตเข้าไปที่นั่น นั่นสมถกรรม
ฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานที่จะรู้หรือชาติเขารู้กันตรงนั้น เขาไม่ได้สอพลอกิเลส เอา
ดอกไม้รูปเทียนไปบูชากิเลส ไปบูชากิเลสในใจของตน แล้วก็สำคัญตนว่าฉันเป็นนักปฏิบัติผู้
ยิ่งใหญ่ ฉันเป็นนักปฏิบัติผู้ยิ่งใหญ่ นะ ฉันมีคุณธรรมสูงส่งนะ นั่นนะเอาดอกไม้รูปเทียนไปบูชา
กิเลส ให้กิเลสควบคุมเราอีกทีหนึ่ง แล้วเราก็หลงไหลไปกับมัน เทียวไปโฆษณาว่าฉันเป็นผู้ที่
ปฏิบัติผู้ยิ่งใหญ่ เทียวไปโฆษณาข้างนอกว่าฉันเป็นผู้ที่ปฏิบัติที่ยิ่งใหญ่ แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่
มั่นท่านไม่ทำอย่างนั้น ท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านเป็นความจริงของท่าน

นี่เวลาพูดถึงจะความจริง ธรรมะเป็นความจริง ผู้ที่แสวงหาต้องจริง ต้องมีสัจย์ ต้องมีความมานะอดทน ต้องมีความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะเพื่อกันคว้าหาความจริงในใจของตน ในใจของตน ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เอวัง